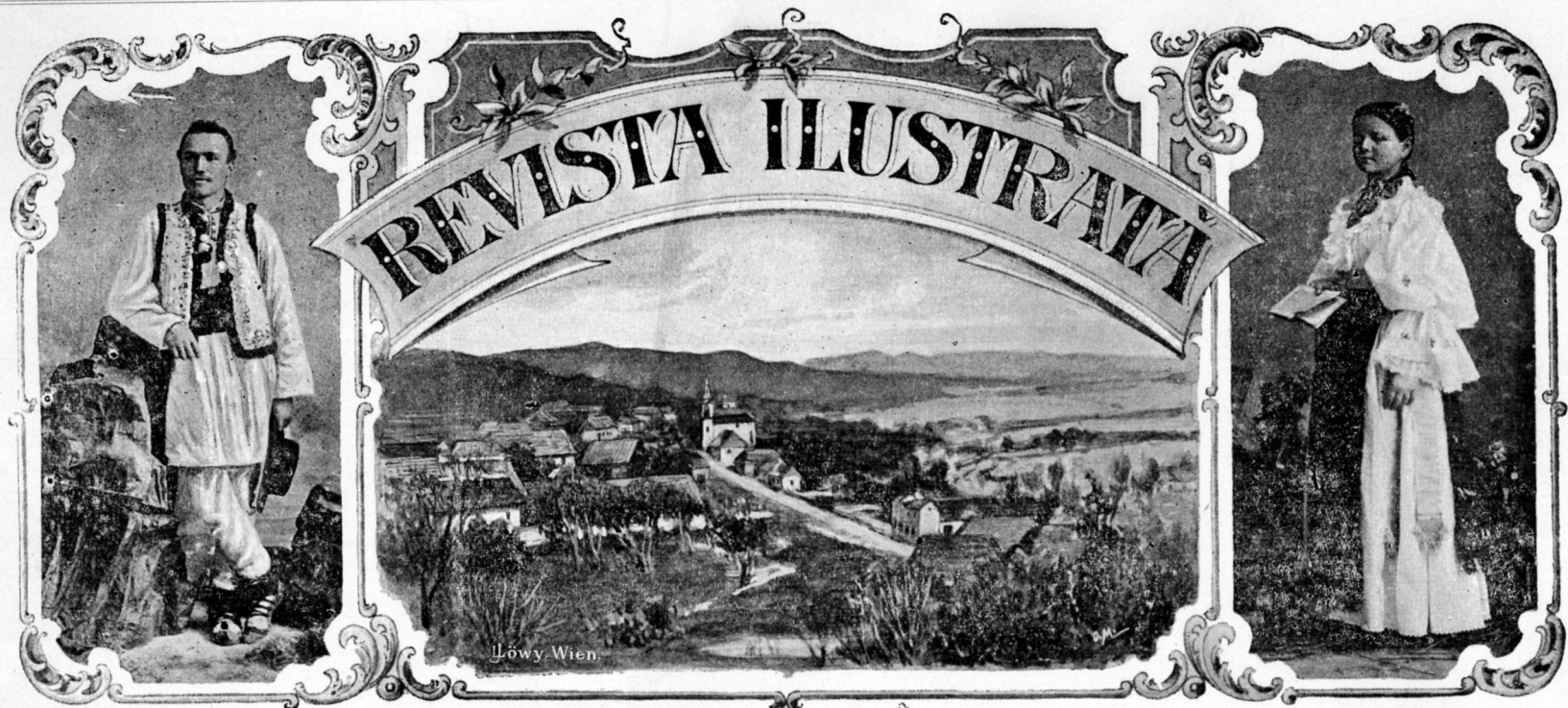

FÖIÄ ENCICLOPEDIÄ LITERARÄ, *** APARE IN FIECARE LUNÄ DE DOUE-ÖRI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 12 coröne
 Pentru România și străinătate . . . 17 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 or. ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 coröne

Un suflet pocăit.

— Novellä. —

IV.

Generalul conversa liber și plăcut — o prerogativă acésta a celor avuți și încărcati de oncuri. Om umblat prin lume, deși simția mare atragere cătră Zoe, deși putem se o spunem, o iubea cu tötă ardöräa, cu care pöte iubi un om de 48 de anï, totuș acésta nu-l făcea nici stângaciu, nici rău conversator, ci din contră tocmai acésta împrejurare îl împrospeta, așa dlicënd il făcea mai vioiu, mai tineret.

Silviu din contră, dacă privea spre Zoe își pierdea tot curajul. Bătăile inimii îi opriau expresiunile pe buze și era cât se pöte de stângaciu în maniere.

Örî-cine scie și-și aduce aminte cât de incurcat era în fața persönei ce prima örä a făcut se-i tresalte inima.

Zoe se gândea: Cum se pöte se më fi înșelat așa de tare în Silviu acesta. Îmî părea așa de eloquent, așa de plăcut mai înainte și età-l acum sdrobindu-mî tôte ilusiunile. Örî pöte că-l vedeam numai pe el și numai adî când il vöd față în față cu un om de talia generalului, il pot [apreția după merit?!

Ioan Vodă cel Cumplit.

E mare lucru a avea în lumea asta rang și avere. Avere te ridică în ochii lumii, te face autoritativ. chiar de ai fi cât de jos, iar rangul îți dă îndrăsnelă.

Amëndöuë aceste lipseau lui Silviu și amëndöuë le poședea generalul. Mirare se fie decî dacă Silviu părea așa de jos pus față în față cu generalul? Și-apoi Silviu era stăpănit de o simțire înaltă și sfântă. Inima lui se îneca tötă în acésta simțire. Era obosit în fața obiectului dragostei sale.... era confus și distras. Aceea îndrăsnelă ce poședea când mai convenise cu Zoe, dispăru cu totul, după câteva zile de visuri și nopți de insomnie, și făcu loc unei frici dulcege, unui simțemënt fin și tändru, care-l făcea timid în fața slăvitei sale Zoe.

O! el o iubea ca pe o sfântă. Altar i-a ridicat în sufletul seu, idol și-a fost făcut din acea ființă îndată ce-avödut'o bună și îndurătoare și sdrobit sub povöra simțemintelor ce-i năpădeau sufletul și inima, era cum am dis și distras și stângaciu și neplăcut:

Și rezultatul?!

O! rezultatul fu, că aceea inimă, care abia începuse a bate

Joan Baciu
 editor și redactor creșt.

acel suflet, care tresărea prima oră încălzit de rațele unui amor ideal și sfânt să se sdrobescă.

— Și învingerea? O dobânda cel bogat și cu rang, omul care ce e drept oferea Zoei mai multă mărire, dar mai puțină fericire, mai multă strălucire, dar mai puțin deliciu.

În dimineața zilei următoare o vedem pe Zoe sângură în parcul castelului. Ședea pe o bancă și medita: Avea o problemă mare de deslegat: Care din doi? Flaviu sau Silviu?!

Dar întorcerea ei pe calea cea adevărată se esopereasă numai de curund. Sufletul ei nu se putu desbrăca în așa scurt timp de

tote prejudițiile ce-l cuprinsese mai de mult și deși simția o simpatie lină și doilă față de Silviu, poziția ce ocupă acesta, manierele lui nu destul de rușinate, îl tăcea mic pus față în față cu generalul Flaviu, care ca om înrămat cu totă arta manierelor elegante, se scia face foarte plăcut. Și apoi poziția! mai ales poziția!

Ce-i putea da Silviu? Precând generalul era om din lumea mare, care avea trecere în cea mai înaltă societate. E drept, că e mai bătrân ca Silviu dar foarte riguros și plăcut...

La proxima vizită deci, ce urmă din partea generalului, acesta ceru și obțină mâna și inima Zoei. Ore și inima??

.... Și precând castelul era întreg iluminat și plin de oșpeți, cari sărbătoreau cununia generalului Flaviu cu Zoe, în Rotunda la casa parochială tinerul Silviu își lua rămas bun dela părinți și frați. El mergea în străinătate, ca se-și continue studiile. Nu intențunea de a-și părăsi cariera, era aceea ce-l ducea departe, ci setea de studiu și uitarea iubirii de întâiu.

Ducea în sinul său o durere tristă ca disperarea și neagră ca o noapte fără lună și fără stele.

Sunt omenii, cari când paharul durerii se umple, — plâng, — alții desperază, alții lucră, iar alții mor.

Silviu era din cei ce doreau munca, — muncă spirituală. Și-a părăsit țara, părinți, prietini, și a alergat acolo unde a aflat munca cea mai grea, muncă spirituală... Și a muncit cu atâta ardore și sete, cu atâtea greutăți a luptat, dar a învins,

Uimiți erau toți de succesul lui și toți admirau constantia continuă, activitatea și talentele lui.

Sermanul nu mai avea nici un gând și până una alta nici o aspirațiune, de nu cumva aspirațiunea de a-și uita durerea.

Ar fi voit se ștergă din pomenirea sa tot trecutul, și i-i și succese acesta.

Și de ce nu o ar fi și putut-o face acesta? N'a fost ore amorul lui o rouă subțire de demință, carea s'a topit la primele rațe ale sorelui? O aspirațiunea pe carea prezența generalului a sfărmat-o la prima ei apariție?

Așa a fost se fie, își dicea Silviu, studia și se rugă.

Departa în țara lui avea ființe dragi, cari i-i scrieau și-l încurajau. Acestea ființe îl asecurau de dragostea lor nesfârșită. Un tată bătrân, frați devotați și surori gingașe și preste toate un popor vrednic care a-

scéptă dela fiii sei aleși muncă intelectuală, caractere mari și folositoare aspirațiunilor lui.

Tote acestea au influențat asupra naturii lui Silviu, astfel încât după 4 ani îl vedem întorcându-se în patria sa vesel, fericit, încărcat de onoruri și plin de ne-dejdi fericitoare în viitor.

* * *

În orașul R. era bal. Sufletul societății din acel oraș era Silviu Dorotescu. Bărbat în puterea cuvântului stimat și prețuit de toți. Maniere alese și fine îl caracterisau și cunoștințele frumoase, ce le punea în serviciul bisericii și nației sale, îl făceau foarte respectat și cinstit de toți.

Ca cu toate ocaziunile, de când s'a așezat în orașul R. așa și acum la balul aranjat da directiva în toate. Ședea lângă casariul, care aduna bani ce încurgeau în folosul studenților săraci.

Pentru fiecare oșpe ce intra avea cuvânt afabil, fiecare primă dela el, președintele petrecerii calde mulțămiri în numele miserilor studenți.

De-odată la intrare se făcu svon mai mare ca de obicei. Toți se retrăgeau făcând loc cu respect generalului Flaviu, care împlinind dorul soției sale venea din depărtare la această petrecere, împreună cu Melania frumoasă verișoră a Zoei.

Silviu se cutremură. Ochiul lui întâlnește privirea aceleia, care atâta i-a frământat ore-când sufletul.

Dar acest cutremur fu scurt.

I a spatele Zoei se ivi o fată în flăcău etății, în toaletă elegantă, sveltă și răpitor de frumoasă.

Era Melania.

Uscatul fânului.

Cât s'a fost schimbat de mult.

Simpla copilă de țeran ce odinioară, era de necunoscut. Tote grațiile care desmiardă lumina ochilor și încânta, le posedea. Totă dulceața feciorască strălucea în ochii ei expresivi și mari.

Melania era un ideal, un chip de fecioră ce-l țin poezii în ceasuri de estaz.

Silviu se ridică. S'a fost schimbat și el.

Nu mai era acel Silviu lipsit de curaj și de îndrăsnelă ca odată.

Esperința, lumea, înaltele cunoștințe, făcură din el un bărbat cu maniere alese, fine și elegante, deși în fond el rămase tot ce a fost: blând, prevenitor și religios.

Zoe pări la privirea lui.

S'a fost schimbat rolurile. Atunci Zoe, acum Silviu domina situațiunea.

Și când Silviu ca vechiu cunoscut oferi brațul seu Zoei, ca se o conduce în sala de joc, acel braț tremură ca frunza plopului adiată de vântul căldicel al verei.

Sermana Zoe!... Simțământul ce o cuprinsese odată lin și încet și o părăsise pe câțiva timp; vinea acum furtunos, selbatic... se bată la ușa inimei ei. Vine se usce ceea-ce atunci ar fi înflorit, se sdrobescă și dărime ce atunci ar fi edificat; venia acest simțământ „amorul” a doua oră se-i stăpânescă inima, dar o inimă care atunci era, dar acum nu mai poate fi a ei.

Acum numai își vedea ea intrupat idealul tineretii ei. Dar prea târziu. De tot târziu. Omul ce atunci părea simplu și naiv, acum era impunător și respectat. Tinerul de-odată devenise bărbat, conservând înse acea dulceață expresivă ce-i lumina totă ființa, aceea gingășie blândă ce de pe atunci îl făcea atât de simpatice.

Și când ajungând la locul destinat, Silviu își ceru permisia de a dansa cu Melania, Zoei păreau că i-se stâng toate iluziunile și-i pierde totă puterea.

Acum târziu, de tot târziu vedea ea cât de greșită i-a fost cărarea ce a ales. Acum numai își putu explica de ce de 4 ani de zile visază un vis neînțeles și-i stăpânită de un simțământ ce nime nici-odată nu l-a putut defini.

Vai! era prea târziu!

Atât pentru Melania, o! cât de fericită se simțea ea, acesta flóre de curund înflorită, reșimată de brațul lui Silviu: Melania, care și ea de 4 ani visază și tace... În totă ziua, în tot ceasul se gândea la generosul seu protector, dar tăcea.

Nu era taină carea n'ar fi descoperit-o verișorei sale, nu avea gând nedestăinuit, dar ceva totuși avea pe inimă ce ținea ascuns, ascuns și dulce, ceva mai ardețor de cât un dor și ceva mai blând de cât o durere și acest simțământ l'a tănuțit 4 ani de-arândul nu numai înaintea Zoei, dar chiar și înaintea ei însăși.

Și-acum... acum iată-o pe brațul lui. Ea copilă orfană și rătăcită prin pădurile mătusei sale, iată-o ađi regina acestei petreceri, la brațul celui mai distins bărbat, la brațul celui pe care atăta îl visasă.

Cine ar putea înțelege și defini fericirea minutului îndelung și cu dor ascepat? Și cine poate străbate fericirile sufletului fecioresc îmbătat de lumina fericirii în un astfel de moment?

Numai voi feciore dragălașe, suflete neprihănite, numai voi!!

— Ce fericită mă simțesc că te revéd, începu ea, Melania cea timidă.

— Impărtășesc aceasta fericire d-șoră, dar totuș dator mă simt se-ți mulțumesc din inimă.

— O! d-ta nu te-ai socotit poți nici-odată la ceea-ce a-i făcut pentru mine și cât drept ai la recunoștința mea.

— Încă tot te mai gândesci la trecut?

— Dacă mă gândesc??... Cum se nu mă gândesc? Patru ani dela despărțirea noastră n'a fost oră în care se nu mă gândesc la frumoșa d-tale faptă.

— Și te-ai gândit vre-odată și la mine?

Un suspin ușor a fost respunsul Melaniei, dar acest suspin a fost expresia unor frământări și visuri ce de patru ani stăpâneau această scumpă și nobilă inimă.

Tura era sfârșită. Erau lângă Zoe. Silviu își privi lung dansătorea și rămase uimit în fața ei.

— Ați jucat bine, zise Zoe.

— D-șora e o dansătore excelentă.

— Dela altul adause Melania roșind, aș! lua drept compliment acestea cuvinte. Pe d-ta te știu înse cu mult mai drept, mai sincer și mai nobil de cât se pot presupune, că ai putea vre-odată se vorbesci altcum, de cât cum simțesci. Deci i-ai mărturisese că lauda d-tale mă face fericită.

— Zoe o privi lung iar Silviu se gândi așa: Fata asta nu-mi este numai recunoscătoare... Voiu vedea... Cu acesta trecu la altă grupă de oșpeți.

Melania îl petrecu mereu cu ochii. Atăta fericire exprimau acești doi ochi limpezi! Zoe din potrivă era tăcută... am putea dice: tristă.

...Și prima oră dela primirea Melaniei, Zoe era rece cu protejata sa. Se părea că-i displace ceva în ea.

— Ați conversat mult dansând zise Zoe Melaniei.

— Da, i-am amintit de recunoștință ce-i datoresc.

— Așa-i, dar mi-se pare că și mie mi-ai fi datoră cu nițică recunoștință.

— Oh! cum se nu, ție cu deschilinire iubită Zoe, d-ora tu ai fost ingerul ce m'ai protejat și mă protejezi și ađi.

— B-ă de s-ă Melanie, se nu-mi devii nerecunoscătoare!

Melania îngălbini. Zoe când îi șopti acestea cuvinte, părea că se înecă.

— D-omne! dar cum aș putea eu face un astfel de păcat?!

Zoe își mușcă buzele. Vedea că n'are drept. Vedea bine că Melania simpatizând cu Silviu nu greșesce nimenuia... și totuși... Ah! totuși, o durea.

Ce poate se fie?

— Ca un om ce se trezesc din un somn lung și greu, așa părea Zoe. Acum la etate de 33 de ani s'a fost trețit. A ajuns cu adevărat la cunoștință, că acei ochi albaștri și blânzi, cari în mijlocul furtunii la câmp o priviau așa de senini, erau singuri ochi cari i-au încălzit inima. Ah! inima care a fost dată unui om onest, dar care pe aceea nici-odată stăpâni n'a putut-o.

Furtună începea în sufletul ei... o furtună ce pustiesce, ce omoră...

Vai! și în contra unei astfel de furtuni există ore parafulgere?!

Sermana Zoe, observând iubirea tănuțită a Melaniei față cu Silviu, începu a-i displace verișora, pe carea până acum o încărcase cu atâtea binefaceri.

Dar când se gândea la soțul seu la generalul Flaviu, căruia i-a jurat credință până la m-orte, care era așa de nobil și așa de prevenitor față de d-nsa, începea a-și blăstema ființa lumea, cer și pământ, cari au pedepsit-o așa de îngrozitor...

Blăstema pe nedreptul...

Așa a fost se fie!

Ah! e grea, e nesuportabilă o astfel de stare. Dar își făcu inimă, își puse toate puterile ca să se stăpânescă și... isbuti.

La cină erau la olaltă. Generalul lângă Silviu. Ah! astădată comparația ce făcea Zoe, eșia în favorul lui Silviu celui preterat odinioară.

Dar era... târziu.

Și minune, Silviu asemenea făcea comparație între celea două verișore... interesantă comparație!

Trebuia adevă și el se recunoscă că Melania e fragedă, dragută și nespun de frumoasă. Dar era ceva în expresiunea ochilor la Zoe ce cucerea, ce ardea inima, ce-ți îneca sufletul. Acei doi ochi visați așa de mult erau tot ei, și aici în fața lui străluceau în totă curata lor splendore și ațitau patima, patima care subjugă ađi, a subjugat ieri și va subjugă mâne, lumea într-egă: amorul.

Dar Silviu era tot el. Resolvat în tot-deuna a lupta în contra curentului, dacă acela nu duce pe cale cinstită; el și ađi ca și mai de mult lupta cu aceea putere. Totuși încredându-se în pute-

rile sale se lăsa cucerit, învins, delectat de acea privire și de acel suris ce în atâtea nopți le-a visat trez fiind.

Și dacă dela Zoe își întorcea privirea spre Melania, se părea ce e drept cuprins de un dulce simțământ, dar fără patimă, simțământ îngeresc care nimic nu conținea în lume material.

Zoe îl delecta cu trup cu suflet. Melania părea a-i domina numai sufletul.

Inimă! inimă!!!... în zădar... obiectul dragostei tale nu poate fi de cât unul!!

Conversația la mäsă a fost animată... Și când au trecut în sala de dans, prima dansătoare alui Silviu a fost Zoe.

Ah! cu cât triumf s'a uitat ea la Melania când și-a pus mâinile pe brațul lui, cât de satisfăcută era ea!

Da... în adevăr, gândea Zoe, de astă-dată am învins!

* * *

În vacanțele de vară Silviu își cercetă părinții. Generalul îl primi de oșpele seu. El ar fi fost bucuros se vadă uniți pe Silviu cu Melania, cătră carea generalul marinimos simția o afecțiune de frate dulce și observa bine dragostea Melaniei față de oșpele seu. —

Ceea-ce înse nu observa, ceea-ce nu-i era iertat se observe era flacăra ce mistuia inima soției sale și de aceea el cu inimă bună și plin de fericire primi de oșpe pe acela, care fără voia lui avea se-i prăbușească totă fericirea din lume.

Dela ultima întâlnire a Zoei cu Silviu, nu se întâmplă nimic deosebit, Zoe s'a stăpânit, dar o costă mult această stăpânire. Pe di ce merge era tot mai debilă, se stângea încetul cu încetul arsă de durerea ei cum ars e materialul combustibil de flacăra proprie. Nu a mai purtat rău pe Melania, vedea că nu-i pentru ce, ba odată când Melania îi aminti de încordata lor conversație dela bal Zoe rise din totă inima și-i duse: Ți-l las, nu te teme, ce am eu femeie măritată de a face cu un june?!

Melania tăcu. Și-a fost pierdut încrederea.

Dar acum când trăiau sub același coperiș, când conveniau în tot momentul, acum Zoe se părea iarăși deranjată prin prezența verișorei sale.

Ar fi dorit se fie cândva barēm un ceas cu Silviu, se-i spue totă durerea ei... și apoi se moră.

G. Simu.

[Va urma.]

CARACTERUL.

— Comedie originală în un act. —

Florica: (cam în silă) Mai lucru și eu câte ceva... Brodăresc; dar mai des îi ajut lui Ion se isprăvescă lucrurile sale private, căci cu morbul maicei noastre am avut cheltueli mari, cari trebuie încă plătite...

Smârdan: Apropo! În eșera nu ai oșpeți?... Nu aș vrea, se vă incomodez, de și cu Ion la tot casul trebuie se mă întâlnesc fiind afacerea foarte urgentă.

Florica: O nu!.. Dar mă rog, ocupă loc, Ion îndată vine!... Altcum pentru ce se am oșpeți chiar în astă sëră??

Smârdan: (șede pe scaunul din mijloc) Ei bine. Măne dör ți-e diua onomastică, apoi dacă-mi aduc bine aminte Elena nu prea lipsese dela ocaziuni de atări natură!

Florica: Ah!... Acum suntem ocupați cu cugete mult mai seriose; nici prin minte nu-mi fuge, că măne e diua onomastică... apoi... a-ți petrece cu gura atunci... când inima-ți plânge... ar fi a înșela lumea... la aceea a înșela eu nu mă pricep.

Smârdan: Hm!! Atunci nu voui cuteza nici eu a vă putea oferi micul cadou ce v'am adus; căci...

Florica: (uimită) ...Aud eu ore bine?... D-ta?... Cadou??

SCENA X.

Cei de sus. Ion.

Ion: (intră prin fund. vede pe Smârdan, stă ca 'nlemnit.)

Florica: (continuând) ... D-ta 'mi aduci mie cadou... și încă ađi? ađi?...

Ion: (se apropie respectuos) D-le Smârdan bună sëră! Mă bucur că te mai pot saluta în modesta mea locuință...

Florica: (sare de pe scaun și-i ia pălăria din dreapta, apoi vine la fereastă se așază pe un scaun și ia cartea pusă pe celalalt și începe a frunzări, urmând cu atențiune vorbele celor dela mäsă.)

Smârdan: Da; am fost nevoit se vin, fiind că aveam încă ceva afaceri cu tine.

Ion: (îniscit) Dör ați aflat ceva neregulă în birou?? vă servesc cu deslușirile necesari! Töte sunt induse după prescripțiile cele mai stricte, nu lipsese nici măcar o träsură. Vă asigur!

Smârdan: Nu! nu-i vorbă; eu am alte afaceri mai seriose cu d-ta. Șci că eu cu diua de ađi nu am comptabil, șef?!

Ion: Da! Un post gol, la care sigur vor concura sute de inși!

Smârdan: Dar eu îți spuseseam, că comptabilitatea o va conduce companistul meu.

Ion: Atunci cu atât mai bine!

Smârdan: Ți-am fost amintit și aceea, că eu în curund o se mă înșor (se uită cu cöda ochiului la Florica.)

Florica: (tresare, suspină, închide cartea și se uită pe feréstă.)

Ion: D-deu vă deie norocul și fericirea carea mi-o doresc mie și surorii mele!... Vă poftesc tot binele din adêncul inimei!...

Smârdan: (se scölă, vorbește solemn) Dar nu mă putui despărți de acea familie, unde am învățat a cunösce o mamă nobilă adurmită în brațele ficei sale brave. Nu putui a da uitărei acele ore de fericire, care le-am petrecut în chilia acêsta cu stimabila ta soră și nu pot lăsa fără recunoscință pe acel comptabil, a căru iștețime a pus piatra fundamentală la renumele bancei mele!...

Ion: (se scölă și-l privește fără a putea pricepe ce vrea.)

Florica: (asemenea se scölă și se apropie lin de mäsă privindu-l pe Smârdan.)

SCENA XI.

Cei de sus. Maria.

Maria: (vine din stânga și vädënd pe Smârdan stă uimită în uşă — a parte) Șciut'am eu că vine! (își bate fruntea) Este — aici minte!

Smârdan: (continuând) Drept aceea, contând la amicitia care ne lögă pe noi doi din frageda copilărie; (cătră Florica) contând la bunăvoința cu care d-ta m'ai distins pe mine nu numai acum, când nu prin meritul sau iscusința mea, ci prin simplul favor al norocului, am ajuns om avut ci și atunci, când eram mai sërăca ca Ion, și ținënd cont de cele vorbite väd rog, nu refuzați rugarea mea cu care am venit acum la dv. și primiți, ađi, în presara onomasticeii d-șorei Florica micuțele cadouri ce väd aduc din propriul impuls și firmă convingere, că la un loc mai acomodat, cadouri mai corêspundetöre nu aș fi putut găsi. (scöte din buzunar o cuvertă mare și o predă lui Ion, alta mai mică o predă Floricei.)

Ion: (cu mâna tremurândă desface cuvertă, scöte un contract și se cufundă în citirea aceluia.)

Maria: (dând din cap) Hei! Hei!... Alceva am acceptat eu... nu prezente!...

Florica: (destăcënd cuvertă scöte un inel de fidanțare, în perplesitatea sa nu scie ce se facă de bucurie, se uită la Smârdan, cetesce inscripția gravată în inel cu glas tare) 3/15 Mai Smârdan... Ah! Ah!... (se înmbată de cap.)

Smârdan: (merge la ea și o îmbrățișează) Florică, scumpa mea Florică! Primesci cadoul meu?... Așa dară că mai acomodat nu-ți puteam da?... îngerul sufletului meu... grea a fost proba la care te-am supus dar glorioasă e învingearea ce ai obținut... Da, eu mă însor și viitoarea mea soție nu poate fi alta decât aceea, despre a cărei caracter am cele mai strălucite argumente... Scumpa mea Florică!...

Florica: (plânge de bucurie... îmbrățișează pe Smârdan) Scumpul meu!... Iubitul meu!

Maria: (face ochi mari) He, he! Totuși bine am sămălit io! (își bate fruntea) N'am dis, că dór este aici minte?!

Smârdan: Dar acum scumpa mea mirésă permite-mi se-ți prezentez noul meu companist. (o ea de braț și se apropie de Ion către care ȳice:) Ei bine frate Ioane!... Primesci cadoul?... Permiți surorii tale ca cadoul deja primit de ea se-l pótă ținea!... Ce ȳici?...

Ion: (carele până acum s'a fost eufundat în cetirea contractului, ca tresărind din somn) Eu?... nici nu știu ce se ȳic... Florica... Flo-

rica, mirésa lui... Eu... calicul... se-i fiu lui companist... Oh! Asta nu se pótă... Mă 'nșală... E vis... fantómă!

Smârdan: (ținend la braț pe Florica îl bate pe umer și-i ȳice:) Nu-i nici vis, nice fantómă... E simpla realitate. Eu mi-am dimis comptabilul fiindcă trebuia să fac loc companistului meu, carele în istețimea sa poșede un capital fôrte însemnat... Apoi că inima mea imi dictă se mă înșor... nu-s de vină...

Ion: (stringe cu căldură mâna lui Smârdan) Primesc și mulțumindu-ți ție mulțămesc și lui D-ȳeu, în care ni-am încreȳut totdeuna și care nici când nu ne-a părăsit.

Florica: (reȳimându-se pe umărul lui Smârdan) Dar acum rămăi la noi! căci dór mâne 'mi ȳiua onomastică. Apoi óspe mai plăcut nu putem căpăta.

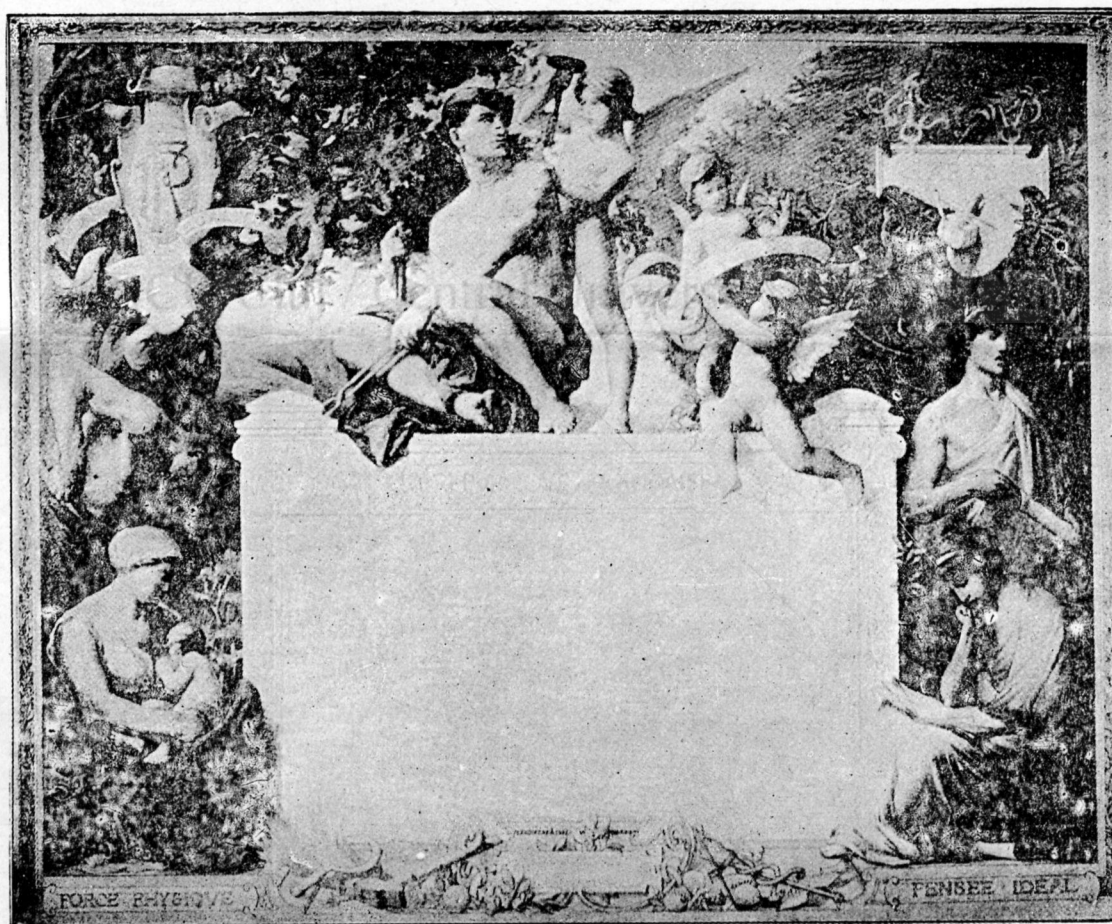
Smârdan: Cu cea mai mare plăcere.

Ion: Amin!

Toȳi: (pornese în stânga.)

Cortina cade.

I. Nițu Pop.

Diploma expozițiunei universale din 1900.

Cântarea României.

Scumpă țară și frumoasă,
Pământ străbun românesc,
Aruși stare norocoasă
Dela tatăl cel ceresc.

Dar lumea e trecătoare,
Nu-i nimica pe pământ
Și tot ce este sub soare,
Mult se schimbă la moment.

S'a schimbat și a ta sorțe,
Timpuri grele ț-a sosit;
Ce-ți prediceau a ta mórte,
Dómne mult ai suferit.

Devastări și împilare,
Subjugare și tortură,
Și o hoțescă tractare,
Ce nu mai avea măsură.

Nime nu avea îndurare,
Pentru chinul tău cel greu,
Spre a-ți face ușurare,
Pân când bunul D-zeu.

Judecarea de împlinită,
A ta suferință mare,
Și vremea bine venită,
Ca se ai și tu salvare.

Pus'au totul în lucrare,
Și viața mulți și-au dat,
Până ți-au făcut salvare,
Și ai devenit Regat.

De mână ră bărbați care,
Au luptat cu bărbăție
Spre a-ți frânge jugul mare,
Dându-ți libertate fie.

Lupte mari și grele trude,
Iau costat și eroism,
Pân putură a pătrunde,
Se frângă pe osmanism.

Aron Boca Velchereanul.

Din caietul unui „portolicoș“

— Amintiri militare. —

II.

Două zile după „instalare“ eșirăm pentru întâia dată la „exertir“ în curtea casarmei. Avem se învățăm a „mașiroli.“ Trebuie se mergem înainte, îndărapt, se ne întorcem spre stânga și dreapta, numai ca domnu „Gifraită“ se aibă prilej se ne strige iarăși și iarăși: „Mai cu putere! călcați călcați mai voinește! așa... unu doi... unu doi...“

Eu îndată, ziua întâi, am intrat în grațiile „oberlaidinantului“ nostru. Barba neagră ce-o purtam îi atrase atenția și aflând că mă țin de „clasa inteligentă“, cum zărea că încep a mă obosi îmi da „abtreten.“

Eu mă duceam apoi la o parte și fumând în umbra unui copac o țigaretă, priviam zimbând cum celelalte recrute deprindeau pașii de paradă, sau însemnam în caiet observările ce le făcea domnu „Gifraită.“ O, erau nostime și de multe ori în adevăr foarte hazlii aceste observări.

Așa într-o zi făceam gimnastică. Aveam se sărim peste ceva sfără. Eu firesce eram slab săltător și deja la a treia săritură nu mai puteam ținea rost cu ceialaltii.

— Ei veți și d-ta vreai se fii „inteligent“ — îmi di se domnu „Gifraită“ care apucase din gura „oberlaidinantului“ acest cuvânt — și nici peste o sfără nu scii sări!

Îmi vine se rid și acum de o pățanie a unui recrut. Aveam în compania noastră un biet românaș Alesandru Truța, ceva oier dela Cașva; un băiat cam prostuț fără or-ice carte.

Intr-o zi având se „jilântuiasă“ ceva la „căprar“ se presentă în fața lui și făcând „salutirul“ obligat „jilântuesce“:

— Caporal, melti kehorsam, infanterist Truța Sandu...

— Măgarule! — îi strigă „căprarul“ mănios. — Așa se jilântuesce? Unde ai lăsat pe „Herr.“ Mergî înapoi și vină încă-odată, dar se nu uiți cumva pe „Herr.“ că...

Truța al meu se depărtază vr'o 20 pași, apoi reveni și oprindu-se la trei pași dela „căprar“, face „salutir“ și „jilântuesce.“

— Coporal, melti kehorsam, Herr ifateris Truța Sandu...

Ei, eu cum am mai spus-o, eram ferit de neplăceri mai mari. Barba era pentru mine un fel de talizman, de fetiș arab. E și lucru ciudat se porți barba când toți în jurul tău sunt tunși și rași. Barba bate la ochi la 100 de pași. Peste câteva zile eram în regimentul întreg o figură cunoscută. La companie eram „centrul mișcarilor strategice.“ După mine — adecă barba mea — se luau toți vecinii din gledă. De întrebai de careva unde-i locul în gledă i-l aușiai numai: Is al treilea dela „domnu cu barbă.“ Și domnu „Gifraită“ considera barba mea de busolă. Al cincilea din

stânga celui „cu barbă“ un paș înapoi „...“ Al doilea din dreapta „bărbosului“ capul sus!

Ma și în oraș începui a face senzație. La o vreme înse începui a mă necăji de barbă. Intr-o zi numai cum treceam în drum spre câmp pe lângă nisce ucenicî de cizmar, aud numai pe unul dintre ei strigând: Ni, ce barbă mare are jidanu ăla! și par'că n'ar fi fost lucru curat, d'atunci nu trecea zi se nu aud aceea critică curioasă.

Ce puteam face? Am tăcut. Am tăcut o săptămână, am tăcut două, trei... dar colo prin săptămâna a 5-a mi-se rupse firul răbdării. Veniam chiar dela tir și eram tot o apă. De dimineta până la amedii tot trasesem la țintă. Eram flămând și setos și obosit și mă gândeam cum o se mă arunc acasă în odaia mea pe divan, când numai iată aud străbătând la urechile mele stereotipicul: Ni, ce barbă mare are jidanu ăla!

Asta i-a pus grămeșii virf. Cătră sēră, fără se spui cuiva ceva, am intrat în oficina unui barbier și fără cea mai mică părere de rău am dat poruncă se-mi taie și radă barba și-apoi m'am întors acasă și m'am culcat.

Obosit cum eram am adurmit numai decăt. Am visat par'că creditorii nu mă mai cunoscseau și-mi deschiseră un nou cont curent: Nicî nu m'am treșit decăt târziu dimineta. Abia avui vreme se mă gâtesc. Ceilaltii stăteau deja înaintea casarmei. M'am pus și eu numai decăt în gledă. Apoi am plecat cu toții la câmp.

Și barba mea?

Numai răbdare! Acum vine partea tragică a povestii.

Ca în ziua aceea compania noastră n'a mai esertat — de rău Mereu era confusie. Recruții nu-și mai aflau locul. Erau obișnuiți să se ea după barba mea și barbă ca în palmă. Rasul asta a avut urmări momentose:

1. Compania noastră a fost prototipul neorânduiei și a zăpăcelii.

2. Prin urmare a trebuit se mai facem deprinderi afară de vremea obișnuită încă două ciasuri întregi și

3. Ne mai escelând și bătând la ochi prin barba mea — și eu am fost silit se stau în gledă alături cu ceialaltii.

Dar bine, că cel puțin am scăpat de epitetul de „jidan cu barbă“, gândeam în mine când ne întorceam în casarmă și zimbiam vesel că eram deja aproape acasă fără se mă fi cunoscut cineva, când d'odată era se cad de pe picior! D'odată străbate numai la urechile mele:

— Ni, jidanul cu barbă și-a ras barba!

O, fireați ai naibii de prăpădiți! mi-am dis mănios întrând în casă și închidând cu furie ușa.

M. Aegea.

E MÓRTĂ...!

E mórtă... și nu are nici când să se mai scôle; —
 Ah! *Dragă*, îngropată la al dealului reci pôle.
 O cruce de brad grósă — de brad am vrut s'o fac,
 Căci bradul e al morții — i-am pus'o lângă cap.
 Și-am scris doios la suflet, am scris numele ei —
 Cu stil muiat în lacrimi, ce-au curs din ochii mei.

Crudel destin și sörte, ce inimă a-ți afla,
 Ce inimă — în cară pepturi, ce nu ar sângera,
 Și ochiu și pept și față — tirane ursitoare,
 Când mâna vóstră neagră, etern îngrozitoare,
 Restórnă 'n lume totul. omórá bun și bine,
 Sugrumă ori-ce speranță — cum a-ți făcut cu mine?!

Vai, ce négră scrisóre pe crucea ei se vede,
 Că-i numele ei sacru, nici astăzi nu pot crede.

Potinte! Unde-ți este sublima mângăiere?
 Misteriuri — aveți leacuri la așa crudă durere?
 Infernule — înghițita-i amor și fericire,
 Când lume, om, viață — viață și iubire,
 Un zero sunt, o nulă, și numai a lor nume
 Remâne ca un sóre ascuns din asta lume,
 Remâne ca o fee, cu jocu-i trivial,
 Ca merii hesperidici, ca apa lui Tantalus?!

Ce cruce stă a jele la capul scump al ei;...
 Și-o vęd în tótă ziua și eu — și pruncii mei.
 Pe cruce-am scris atâta, cât n'am scris nici-odată:
 Sermanul lemn, ce vorbe, ce litere el rabdă!
 „Iubito, nici-odată, de n'aș fi scris ce scriu,
 Blăstăm pe brad, din trénsul cruce și sicriu!“

De ce m'ai lăsat Dómnne, s'ajung se scriu pe cruce,
 Chiar numele consórtiei, consórtiei mele dulce?
 Și dacă vruși acésta, se-mi fii ađi cu 'ndurare:
 Se vadă sântul sóre în lunga sa cărare,
 Aici înc'un Tumul, chiar ađi și în el eu,
 Un Tumul nou și-o cruce, pe ea numele meu!

Vai cine se mi-l scrie, a mea maică ori tată?
 — Dar n'am pe nime Dómnne, de și avui odată.
 Amicii ori creștinii iubiți îndurători?
 Serman sum, nu am pretini și inimă jelitori.
 — Dar tu avuși pe cin'va, o! suflet de seraf,
 Pe cruce se-ți înscrie lugubru epita!

E mórtă... și nu are nici când să se mai scôle,
 Ea dórme și iar dórme, la al dealului reci pôle.
 Și când suride 'n cruguri bătrânul sóre sânt
 Udate sunt în lacrimi și cruce și mormént.
 Iar séra când apune și rađele lui per,
 Ce tristă mai e iarba în tristul cimiter.
 O, iarbă incolțită în jalnicul pământ,
 Tu scii ce 'nséamnă mórtte, țerina și mormént!

E mórtă... la înviere avea-va să se scôle. —
 Ea-și dórme dusă somnul, la al dealului reci pôle.

În tot minutul, Dómnne, eu vęd morméntul ei
 Cu patru doruri fragedi, cu patru prunci ai mei.
 Fetita cea mai mare, e chiar ca mamă-sa
 (O dragul tatii scumpă, ce-mi bucuri inima!)
 Și cea mai mică ăice: „O, și eu tată sciu,
 Când a murit măicuța și a pus'o în sicriu.“

Ea dórme. vai cât dórme și nu mai vine acasă,
 Se-și vadă pruncii jalnici cum stau pe lângă mész.
 Se dormi iubita noastră și se te odichnesci:
 Adio, în ceea lume cu noi se te 'ntéhnesci.
 Se dormi, măicuța bună, se dormi somnul în lin
 Și 'n ceealaltă lume noi cinci se te 'ntéhnim:
 Consóțul teu pe care, *murind* l'ai serutat,
 Și pruncii, ce 'n viață pe brațe i-ai purtat.

Ave pia anima!

S. P. Simonu.

Frumósa satului

— Novélă —

De câte ori aud numele acesta „Samfira“ de atâtea ori imi trec fiori reci prin inimă. De trei ori mi-am făcut cruce când am auzit ceea ce a făcut. Bată-le vina lor femeii rele din lume, spre multe fapte rele mai pot fi gata.

Frumósă și blândă dela fire cum se vedea Samfira toți o credeam ánger, când colo era drac de pécătósă.

Mulți o mai blástemă și ađi, precum blástematu-o-au atunci când în nebunia ei mărturisitu-ș'a pécatul în fața lumii. eu nu; nu, căci judecând din cele ce vi-le-oi spune mai mult de cât ea, mamă-sa a purtat vina pécatorilor ei și a nefericirii contrasă prin acele. Copilul care numai sfat bun nu aude dela părinți, nu póte avea sfirșit bun.

* * *

Grăurenii, ca sat mare cum era și e și astă-đi, în tot déuna a avut din belșug feciori și fete frumóse. Dar frumósă ca și Samfira móșei Veta de lângă vale de când e lumea lume, nici a avut și nici n'a mai avea. Toți îi ăiceau; Frumósa satului și-i s'a potrivit numele căci feciorii a lor trei sate umblau în călchiul ei. Ea prin farmecele-i atrăgétóre întru atâta îi lua din minte încât de se întémpla ca unuia să-i zimbescă mai dulce ca celuialalt, încăierarea și páruiala dintre ei era gata, și cum nu, când cel ce o vedea odată n'o mai uita, ear cel ce privea în ochii ei negri ca cea mai întunecată nópte, de-ar fi avénd șapte suflete, din tóte șapte și-ar fi pierdut linișcea și pacea.

De era însă frumósa satului frumósă, era și harnică de lucru, căci dóră și despre hărniciă încă îi mersese veste.

„Fericit și norocos cel ce o va lua — diceau oamenii — acelaia totă lumea îi poftesce dăru darul și binecuvântarea lui Dumnezeu.“

Mulți o doreau de noră în casa lor, și mulți dintre cei căsătoriți își făceau înșurări, că de ce nu și-au căpătat așa o soție, dar de-ar fi putut vedea prin vîlul ce-i acoperea viitorul și-ar fi făcut o altă părere despre ea...

Căselele anului 18... spre mare bucuria a fetelor și a feciorilor dornici de petreceri erau mai lungi ca în anul ce a fost trecut. Nu trecea dominecă ca preotul se nu fiă avut trei-patru cununii.

Petitorii mulți a avut și Samfira, dar nici că vrea să audă de mărit. Nu, căci alesul ei Trandafir a lui Rusalîn păcurarul pe care îl iubia cu tot focul dragostei, încă din toamna anului trecut era dus la catane, unde până se vină a casă mai avea să stee doi ani.

Samfira mamei, ascultă tu de mama, fiica mea: ești fată săracă, dar ați frumoasă, tînă și cu trecere. Trandafir e sărac și el și tatăl său, ca noi, și-apoi știi ce ȳice ȳicala: din două străiți góle nu faci două pline, nici una. Sărăcia altcum, calea ca valea numai de ar fi a casă, doi ani însă e o vreme lungă, în care multe cele se pot întembla și strămuta, decât pentru o fată mai bogată se te lese el pe tine, mai bine îl lasă tu pe el. Ascultă-mă și te du după Petru bogătoiu, căci te cere cu amēdouă mănile. Nu căuta că e vėdov, că n'are nici un copil și e destul de tiner încă ca se capete o fată de sama ta. Gāndesce draga mamei ce noroc se ajungă în bine până se te înnece în el de-ai voi, și se nu ducă pic de lipsă. Legăduința ta cu alui ar fi de binele nostru al amēndurora.

— Mamă! după Petru nici atunci nu m'aș duce când afară de el alt om n'ar mai fi în lume.

— Nu?

— Nu; nu odată cu capul.

— Pentru ce fiica mea?!

— Pentru că nu-l iubesc ear fără iubire nu vreau să mă mărit. De cāt se fiu a lui Petru, mai bine înainte de vreme a mormēntului.

Fata cetind par că de pe fața mamei sale stătornicia de a o mărita cu Petru bogătoiu, începu a plānge, și plāngea atāt de cu amar, în cāt se vedea cu ochiul cum îi săca inima.

— Vorbe góle fata mea. Aȳi vorbești așa, māne de vei fi a lui, vei vorbi altcum, ba ȳi-a pārea chiar rēu, că ore când ai vorbit alt fel de el cu iubirea suntem ca cu vremea cea cu sóre. Vremea cu sóre numai până atunci ne place până nu avem lipsă de plóie. Focul dragostei numai atāta ne încălȳesce până avem lapte și ce dimica în el, altfel, când sārācia dā în casă, prin ferestă dragostea iasă.

— Iartă mamă că te intrerup, eu cred și simȳesc în inima mea, că fericire și îndestulare fără iubire adevărată nu se póte.

— Vai, vai, prostuȳă māi poți fi Samfira mea. Pare-mi, că nu eu te-am nāscut. Altmintrea nu pot pricepe cum poți fi atāt de mārĳinită. Dragostei trebuie sē-i premērgă cunoșcinȳa. De te vei deda cu el, și-l vei cunoșce māi aprópe, stau bună, că-l vei iubi și că ȳi-a plăcea de el.

— Las că póte fi și așa unde póte fi, în inima mea însă iubire pentru el nici când n'a rēsări. Eu mă voi mărita cu acela cu care mi-l doresce sufletul, căci scii și d-ta cum ȳice din cāntec:

„Marita-m'oi, mărita
După cum inima-mi vrea:
După un sărac iubit
Nu după bogat spārliț,
Căci mārĳitu-i pe-o viaȳă
Nu pe-un ceas ori diminēȳă.
Mārĳișul cum se spune
Sē-l legām pe ȳile bune,
Sē-l legām cu inima

Și nici când cu pricina.

Mārĳișul din inimă

E'n întunerec lumină,

Mārĳișul din pricină,

Intunerec fār' lumină.

— Slabă minte a portat tatăl tēu slabă trebuie se porȳi și tu. — ȳise mārĳiósă mósă Veta fetei sale. Sē scii însă, că de-ai lācrima până ȳi-ar sāca și inima și ochiul, tot a lui Petru vei fi. Asta o vreau eu, și voinȳa mea e māi tare ca ferul, căci vreau sē te vėd nu numai frumósă, ci și bogată mare. Doresc se te vėd în mātasă, și pismuită de tóte femeile. Vreau la bētrānēȳă sē nu fiu nici eu cea mai din urmă femeie în sat cum am fost până aci, mósă și la cel din urmă puradeu de țigan.

— Maica mea! maica mea, nu mă face nefericită, ci lasă sē-mi petrec în senin viaȳa ca până aci.

— Numai de-acum înainte vom trăi în tihnă și fericire.

— Rogu-te, nu mă îngropa de via, ci māi bine mă omóră.

— ȳi-am spus că a lui trebuie sē fi, și alui vei și fi. Dēcă te-ai mārĳitat ódată minte vei avea de vei șȳi trăi. Pe lāngă bārbat, că ȳi-l māi ținea și pe Trandafir ori și pe doi ódată, e trēba ta, numai mutul de bārbat sē nu te iee sama și tu se fi istēȳă... La sāptāmānă Petru bogătoiu a incredinȳat pe Samfira, cea māi frumósă fată în Grāurenȳ, ear dēcă le-au eșit cele trēi vestiri, la luna după incredinȳare sau cununat.

* * *

Când se rentórsă Trandafir dela cātane, Samfira era nevastă de doi ani. În sat toȳi uitară de iubirea lor numai ei doi își aduceau aminte de ea. Casa pārinȳilor lui Trandafir era dela a lui Petru preste uliȳă numai.

Trandafir era de o lună a casă și încă nu vorbiră nici un cuvēnt cu Samfira.

În spre sēra unei ȳile se întâlneșă în colȳul uliȳei.

— Ce fecior chipeș sē māi alese din tine Trandafir de când nu te-am vėdut... îi ȳisă ea după ce își dādură binēȳă.

— Nu sciu cum sum, dēr tu sciu, că te-ai ales māi sdravānă de cum te-am lāsāt când m'am dus de a casă. Respunsă el prefācānd a nu sci de iubirea lor de ódată.

— Póte că-s māi sdravānă, dēr māi frumósă sciu că nu-s.

— Ca fată erai bobócel infācat, acum ești trandafir ademenitor. Ca nevastă îți stă bine din cale'n afară. Petru al tēu și el s'a făcut om cum se cade, ai la ce te uita. Pote-ȳi fi fericit.

Ea începu a lācrāma.

— De ce plāngi?... Dóră te temȳ că vė voi pune stavila fericirei. Nu te teme. Nu-s resbunātor. Amarul înșelecuiunei cu care mi-ai fost nimicit liniscea dulce a sufletului, n'a ȳinut atāta cāt am creȳut.

— Trandafire nu vorbi așa cu mine, crede-mē eu sum tot cea de de mult și nu-s de vină...

— Nici eu.

— Nici tu, e de vină mama fiē ertată, căci ea m'a silit se mă mărit cu acest om pe care nu-l pot iubi nici de cāt. Ea cugetase, că devenind fata ei bogată, la ȳilele bētrānēȳelor va trăi și ea biata un traiu tihnit. N'a ajuns înse se-șȳ iee partea din el, căci când veneam dela cununie, pe dealul popii în jos, căruȳa în care era dēnsa se rostogoli în rīpa cea mare și mama, sermana sermana de ea, cāȳēnd cu capul în jos și-a frānt grumazul. Când o am scos-o era mórta.

— Pedepsa lui D-ȳeu și blēsāmul cel greu al meu.

— Póte. Destul, că la nunta mea am priveghiat, suspinat și plāngeam desnēdāȳduită, rugāndu-mē lui D-ȳeu se facă ca și eu rece și fără simȳiri se zac lāngă mama, căci a trăi n'aveam de ce.

— Se uitām cele trecute Samfiră și se nu vorbim de ele, ca și când nici nu ne-am fi cunoscut, căci cu acele acum nu-i mai bine.

— Tu asta o poți face?

— Acum da.. M'am superat și eu destulă vreme după tine, încât odată era se-mi ciunt firul vieții, dar în urmă vedând, că toate sunt în zădar nu mi-am dat sufletul satanei, ci m'am rugat lui D-zeu sfântul se mă învețe se te pot nita și El mi-a pornit gândurile spre alte căi și așa mi-s'a vindecat rana ce în inimă mi-s'a stărnit prin măritarea ta.

Între aceste sôrele asfinți și sêra începu a-și întinde aripile ei spre sat. Pela case începură a aprinde luminile. Trandafir se nu-l iese cineva sêma, că în întunec vorberce cu muierea altuia își luă remas bun dela ea și vru se plece. Samfira îl ținu de mână și-i dîse: Mai stăi puțin, căci vorbind cu tine îmi ușurez durerile cari rod la viața sufletului meu. Petru nu-i acasă, decî nu port frică de nime.

— Unde e Petru?

— La tîrg la V. cu două părechî de boi.

— Atuci cu atât mai vîrtos te du acasă, ca nu cumva se vi-se întemple vre-o pagubă.

— Mă duc îndată, dar vei veni și tu cu mine.

— Samfiră! ce cugeti?

— N'ai se te temi de nime, sum mai sigură, numai o fetiță mai am pe acôlea de vre-o 10—12 ani slujnicuță, care în asta vreme dîrme dusă.

— Samfiră! tu uiți ceva!

— Nu uit nimic, vreau se vorbesc cu tine mult și multe. Se mai golesc din amarul care-mî coplesește sufletul.

— Samfiră! adă-ți aminte, că...

— De ce se-mî aduc aminte? îl întrebă ea zimbînd seducătoare.

— Mă întrebî încă?! Nu știi, că ai jurat credință unui om de omenia, care prin cînstea și starea lui te-a ridicat peste celelalte fêmei din satul acesta?

— Ba știu; asta inse nu mă pôte împedeca, că și de aici înainte se te iubesc, nu, nu. Căutând înapoi se vadă de nu o mai aude cineva, continuă: mai murivoi decît se nu fiu a ta.

— Tu uiți că ești măritată.

„Ce-a fost verde s'a uscat

Ce-a fost dulce s'a mîncat.“

— Nu s'a nici uscat, nici nu s'a mîncat. Ca se știî îți mai spun odată, că de cît se nu fiu a ta, mai bine se umblu nebună în lume.

— Eu nu vreau se aștept mîrtea lui Petru. Putem se murim noi înainte lui. Cautăți tu de grijile tale, eu de a mele. Tu ești aședată, mă voi aședa și eu cînd va vrea D-zeu sfântul.

— Se mergem — dîse ea.

— Se — dîse el.

— Vină dar.

— Unde?

— La noi.

— Aceea nu o fac. Pînă aci n'am nimic pacea și liniștea casei nimînui și nici de acum nu o voi face.

— Trebuie se vii, dîse ea, căci eu în scurtă vreme vreau se fiu a ta, și a ta voi și fi.

— Nu te înțeleg, și nici că vreau dîră a te pricepe. Indestulesce-te cu sôrtea. Cînstesce pe Petru, că 'ți-e bărbat, eu nu-ți stau în cale, nici nu te gîndi la mine, căci de unde nu D-zeu te va pedepsi pentru necredința ta... Nôpte bună!

— Nu vrei se vii cu mine?

— Nu; eu mă duc la casa părinților mei. La casă albă fără trebă n'am ce căuta. Du-te și tu acasă, ai grijă de toate, ca pe cînd 'ți-a veni bărbatu se le afle pe toate în rînd și se te laude. Nôpte bună!

— Trandafir, fie-ți milă de mine și mă ascultă.

— Nu pot, nu vreau, nu mă duc.

Nu?

— Nu, răspunse el hotărît și pleacă.

— Las, că venivei tu, dar atunci la mine vei și rămînea...

* * *

Trandafir îndată ce s'a despărțit de Samfira în cotul uliței, înconjură ori-ce întîlnire cu ea. Petru deși îl știa acasă, neavînd ce bănuî își cănta de grijele lui.

Samfira dîna-nôptea își sfărma creerul cu un cuget pîcîtos. Ea cu tot prețul voia se fie a lui Trandafir.

— Venit'ai babo?

— Venit draga babei.

— Adusu-mi-ai ce mi-ai făgăduit?

— Adus puica babei, Aci-s. Na. Sarea acêsta i-o dă în rachi, iar cu buruiana asta îl freacă la inimă, cînd vei vedea că cade jos, n'avea nici o frică că te mîntuescî de el... Samfira scîose dintr'o pungă 5 fl. și-i dete babei care era țigancă bătrîna și vestită în ale fermecătoriei și-n ale facerei de rău.

Țigancă ceru încă făină, elisă, carne de porc și unsore. Samfira îi dete de toate, iar țigancă mulțumită cu isprava din dîna aceea se duse în treaba ei.

* * *

Era pe la sfîrșitul tîmnei.

Precum omul care trage de mîrte din ce în ce resuflă mai greu și din clipită în clipită își perde tot mai mult din putere și viață, astfel tîmna arborî se scutură de frumoșa lor podocă de frunze, cari risipite zac pe marginile drumurilor.

Printre crengile pleșuvite, pe cari stăteau vre-o cîteva vrabii ursuze sufla un vînt sleios, care prevestea apropierea iernei.

Cine a murit ore se întrebau ômenii pe ulițe, auzînd clopoțele dela biserică.

— Petru bogătoiu, dîse copilul crîsnicului.

— Ômenii se uită unî la alții dîcînd: parecă la mijloc trebuie se fie ceva lucru rău.

Încă în dîna aceea l'au vîdut cu toții venind dela pădure cu trei care de lemne. N'a știut nime de ce mîrte a murit, numai muierea lui și Sanda, țigancă din capetul satului.

Pe coșciugul lui tras de patru ori cu parastase în corne se bocea văduva lui Samfira. La mulți le era milă de ea, căci rămasă așa de tînră fără bărbat.

După bobotéză la o sêptemînă a fost nunta lui Trandafir. Ce cugetați pe cine a luat? Pe cea mai sêracă fată din sat, pe Fîruța porcariului.

Samfirei de supărare și necaz, că n'a isbutit se fie a lui, îi rătăciseră mințile...

Cu pîrul despletit și lăsat pe spate, ou hainele pe ea sfîșiate în țanduri și cu un cuțit mare la mînă, alerga din uliță în uliță răcnînd: pe Petru l'am omorît cu venin, pe el îl voi tăia bucățele măruntule.

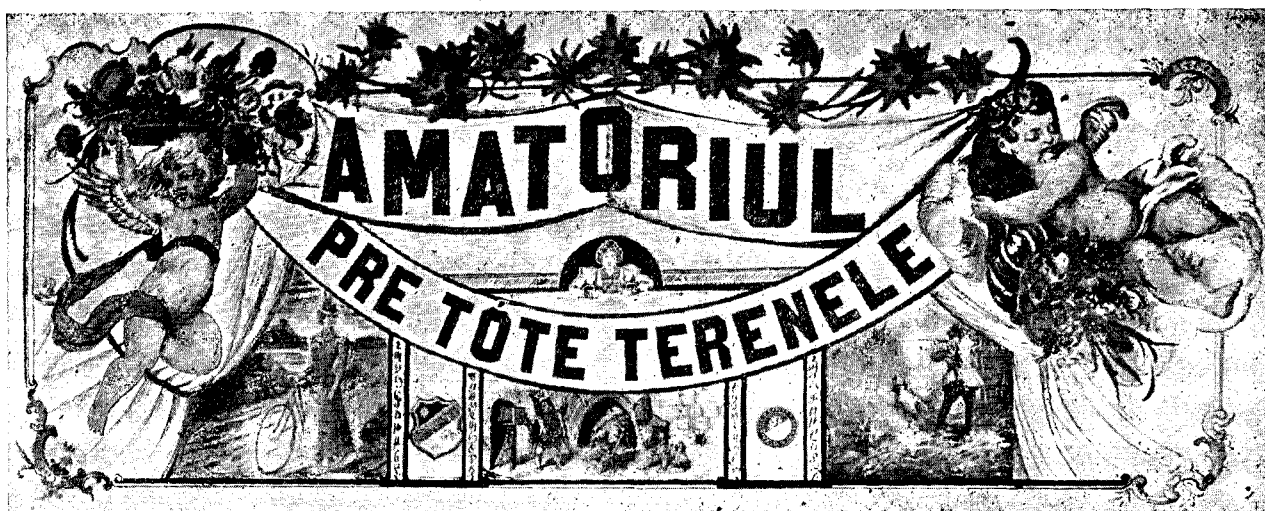
Nime nu știa cu cine are necaz. Femeile și eopii fugeau din calea ei.

Cînd ômenii auzîră că și-a omorît bărbatul o blîstămau, eu unul mi-am făcut de 3 ori cruce și-am dîs: bată-le vina lor femei rele din lume, spre multe fapte rele mai pot fi gata.

Trandafir cînd auzi ce-i cu Samfira, dîse supărat: pentru pîcatele părinților de multe ori cad jertfe înșiși fiilor.

A grăt adevărul.

Antoni Pop.

Zinnografare.

Nu pot decât se laud intenția on. Redacțiunii, când nouă „amatorilor” ne dau loc în colónele prețuitei sale Reviste și încă în secție separată.

Cetind în numărul ultim articolul despre Gratomanie, permitem a da publicității o ocupație încălta homogenă, dar nu cu sticlă ci cu table de cusitoriu (Zinn, on.)

Și eu am învățat-o dela un prietin al meu, carele pe calea ce o se-o descriu mai la vale și-a făcut tăiere și discuri decorative în adevăr admirabile.

Procedura e ușoră, rezultatul frapant.

Ne alegem modelul și ne alegem discul, ce voim a-l lucra.

Prima condițiune pentru bine reeșita încercăeii e, ca discul de cusitor se-l eurățim bine, adecă astfel, ca nici o materie unsurósă, murdărie, etc. se nu se alle pe densul. Acésta o facem mai întâiu cu apă caldă, apoi îl ștergem bine și-l spalăm de nou în modul următor:

Luăm o soluțiune slabă de Aezkali, cu acésta udăm puțină cretă pulverisată și cu o cârpă de pânză eurățim discul frecându-l bine.

După ce l'am curățit e strict oprit a-l atinge cu mâna pe partea, care voim a o grava.

Desemnăm apoi cu *cerusa*, sau copiăm prin un șablon străpuns cu ajutorul pravului de grafit, desenul (dar la nici un cas nu cu hârtie uleiósă cum e d. e. indigo etc.) și acele părți, cari voim se rămână *ridicate* le ungem cu asphalt-lack.

După acésta pregătim fluiditatea de gravat mestecând la olaltă următoarele ingrediente:

Salpetru	1 parte.
Chlorid de fer	2 „
Apă	2 „

Acésta fluiditate o turnăm pe fața discului și o lăsăm se in-
fluințeze după cât voim de mult. Apoi spalăm bine cu apă și us-
căm cu o cârpă uscată de pânză.

După ce cu oleu de terpentin am depărtat stratul de asphalt-lack vom vedea, că desenul e ridicat și interspațiurile sunt mai cufundate și de colóre negrișoră.

Efectul e admirabil; esecutarea foarte ușoră.

Acésta procedură se pôte aplica nu numai la discuri de cu-
sitoriu, ci și la nickel și aramă galbină.

Săteanul.

Cronica.

Frunze de vie otrăvite. Când s'a ivit în Transilvania „peronospora,” și s'a început stropirea viei cu soluțiune de cupru, ziarele adeseori vestiau, că ici colo ómenii mănând din struguri s'au bolnăvit. Ba s'au întâmplat și ceasuri de mórte și medicii au constatat, că mórtea a provenit din inveninare, iar aceasta din prea multă stropire a viței cu numita soluțiune. Acum însă după ce practica a 'nvățat pe muncitori la folosirea rațională a soluțiunei, iar pe consumatori 'i au îndemnat nevoea să spele strugurii înainte de mănecare, nu se prea ivesc asemenea casuri. În Austria medicii au arătat publicului, că frunzele de vie, pentru care mai ales se face stropirea, sunt veninóse, și deci să se ferească a cumpăra unt și alte bucate învelite în frunze de vie; iar autoritățile politice numai de cât au dat ordin aspru contra folosirii frunzelor. Nu e bine deci a folosi frunzele de vie, nici pentru om, nici pentru animale. Unii dau vacilor să le mănânce, prin aceasta strică și sănătatea vacei și a laptelui ei. Cine le folosește, are să le spele întâiu frunza cât se pôte de bine, ca nu cumva să rămăe otravă pe ele, cum a pătît o servitoare, care le-a clătărit numai așa în fugă- apoi le-a pus în vasul cu castraveți, inveninându'i pe toți din vas.

Sir Iohn Tenniel a deschis la Londra o expozițiune a ultimelor sale desemnuri. Cele o sută șeaze-zeci și unul de desemnuri cari compun expozițiunea formează o istorie inapreciabilă a evenimentelor întimplate în Europa după 1895. Iubitorii de artă vor putea să compare operile umoristice de acum ale lui Tenniel cu cele de acum cinci ani, când marele artist avea deja șapte-zeci și cinci de ani. Pe ici pe colo se vede câte o slăbiciune față cu operile de altă dată, dar în desemnurile cele mai recente, mai-cu seamă cele despre Transvaal se pare că a găsit vigórea din tinerețe. Dacă Sir Iohn Tenniel fusese atins de ceea ce Carlyle numește sentimentalismul morbid al virstei, desemnurile de acum arată din nou pe maestrul stăpin pe voința calmă de a vedea lucrurile fără patimă, sub aspectul lor adevărat și sub aspectul lor umoristic. Operile sale sunt amintiri memorabile lipsite de prejudecata marilor evenimente cari au impresionat opinia publică. E vorba ca statul englez să cumpere câte-va pentru unele din museele sale. Ceea-ce e regretabil e că restul se va perde în mânilor colecționatorilor.

Cununii. D-l Ioan Pop, absolvent de teologie, originar din Sieu-Cristur, și d-șóra Ludovica Morariu din Chiraleș, se vor cununa în 12 August n. c. în biserica română gr. cat. din Chiraleș.

— D-l Romul Barbu, teolog abs., orig. din Păgida, se va cununa în 5 August n. c. cu d-șóra Eugenia Bereș din Ciuchicf.

Adunarea societății pentru fond de teatru român s'a ținut în 22 I. c. în Abrud, sub presiunea Dlui redactor Iosif Vulcan. Avem seire că adunarea a fost prea bine cercetată și a isprăvit lucruri bune sporind frumos și în avere. Iară comitetul și oșpetii au fost îmbrățișați cu o ospitalitate și însuflețire cum numai la Români din acei munți ai țării se poate afla.

Juriul internațional al expoziției universale din Paris se compune din 2.500 de persoane împărțite în 121 de clase. Dintre membrii 60 la sută sunt Francezi, ceilalți reprezintă diferite state participante. Operațiunile juriului controlate de juriul superior, care este mai mult restrâns, se vor termina la 2 (15) Septembrie.

Inteligența română din Ragla (comitatul Bistrița-Năsăud va arangia Duminecă la 12 August st. n. 1900 în Pavilion o petrecere de vară împreună cu un Concert, care se va executa de „Corul plugarilor români din Șoimuș,” sub conducerea dirigintelui său d-l Basiliu Baci; precum și mai multe producțiuni declamatorice-teatrale, cu cari se vor produce mai mulți Domni și Domnișoare.

Prețul intrării: de persoană 2 corone, în familie 1 cor. 20 fil. Suprasolvirile maritimose se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale diaristică. Inceputul la 3 ore p. m. Venitul curat este destinat spre formarea unui fond pentru edificarea școlei conf. din loc, precum și pentru parțiala achitare a speselor de edificare a pavilionului.

Pentru comitetul aranjator: *Teodor Simon*, președinte; *Teodor Adace*, v.-președinte; *Ioan Pecurariu*, secretar; *Dr. Nestor cassar*; *Teodos Roman*, controlor.

În paușă se vor juca „Bătuta,“ „Călușerul“ și „Romanul.“ Prea stimații participanți sunt avisați la provisiunea proprie. De beuturi bune și cu prețuri moderate se va îngriji comitetul.

Regele Italiei ucis. Când a plecat în trăsură cu adjutantul său la o producţiune de gimnastii — Regele Umberto al Italiei a fost împuşcat de anarhistul Angello Bressi. Ucigaşul a tras de trei-ori asupra regelui şi a treia oară l'a nimerit la inimă, lăsându-l mort pe loc. — Ucigaşul a fost prins.

ILUSTRAȚIUNILE NÓSTRE.

Prima ilustrațiune de pe pag. I. ne înfățișează pe curajosul domnitor de odinioară a Moldovei, numit *Ioan Vodă cel cumplit*.

Acesta a domnit pe la anii 1572—1574.

In scurta sa domnie a purtat crunte résbóie înotriva Turcilor și Tătarilor, ce năvăliră în țara sa.

S'a luptat cu mult eroism, dar în fine curăjosul Domn fu ucis mișesece în tabera turcească la anul 1574.

A doua ilustrațiune ne prezintă o frumoasă priveliște de pe o câmpie întinsă, unde economii în zăduful verii sunt ocupați cu *uscatorul și căratul fânului*, (pag. 62.)

Iar a treia ilustrațiune ne înfățișează *diploma expositiiei universale dela Paris din anul 1900*, descmnată de Camillo Boignard, (pag. 65.)

Gâcitură de șach.

De *Valeriu Vêrv.*

A se deslega după săritura calului.

[illegible]

POSTA * * *

* * * REDACTIUNEI.

D-lui G. N. în S. Piesa teatrală „Caprițul“ am primit-o, dar e scrisă atât de turcesce, încât nu știu ce-om putea face cu ea.

Trebuia mai întâiu purisată și apoi trimisă încóce, cu atât mai vîrtos că vin înainte și numiri franceze greu de descifrat.

Dăci că se merg la Jabeņa... am fost și puteam se
 te cercetez numai nu am știut că ești atât de adrope, dacă
 timpul și împrejurările înă vor concede, voiă mai cerceta
 această scaldă de care am lipsă — cât mai curund — atunci
 voiă veni și la d-ta.

D-lui Ananie H. Soreanu în Bucuresci. Biografia primim cu plăcere spre publicare, dar însoțite de ilustrațiuni.

Exemplare complete din „Revista Ilustrată“ de pe anul al doilea nu mai avem, toate s'au epuizat, de pe anul prim înse vă putem trimite.

D-lui Aurel în N. Poesiile „*Cătră Maria*,” „*În dorul de ți*,” „*Te-ai dus de mult*,” „*Versuri*,” „*În albumul ei*” și „*Îți mai aduci aminte*” le-am primit și se vor publica pe rând.

D-lui I. M. in Z. Noi am publica-o cu plăcere, dar e prea lungă de tot, scriene ceva articlii mai scurți, cu deosebire din literatura populară.

Numărul acesta și cei următori se vor trimite numai aceluia care și-a achitat plățile abonamentului.

PRIMA TIPOGRAFIA ROMÂNEASCĂ
IN
NORD-OSTUL TRANSILVANIEI.

Comandele se execută prompt și cu acuratețe.

Prin această fac cunoscut onoratului public, cumcă am înființat în Șoimuș (comitatul Bistrița-Năsăud) un *stabiliment tipografic* provădut cu cele mai bune *mijloce tehnice*, aranjat după stilul cel mai nou, cu literile cele mai moderne, unde se primesc spre executare :

Tipărituri de bancă,
BILETE DE VISITĂ
Cărți și broșuri,
Foi periodice,
Bilete de logodnă,
Invitări la nuntă,
ANUNȚURI,

Registre,
BILANȚURI,
Compturi,
PREȚURI-CURENTE
Cuverte,
Bilete de înmormântare,
CIRCULARE.

Cu cele mai moderate prețuri.

Tipografia BACIU, Șoimuș.

Prețurile sunt foarte moderate.

Tipografia BACIU în Șoimuș
(Sajó-Solymos u. p. Nagy-Sajó).

La administrațiunea foiei
„Revista Ilustrată”
în Șoimuș, u. p. Nagy-Sajó
se află de vânzare :

Cum se fotografăm? — — — —	cor. 1.—
Oglinda inimei poesii de G. Bugnariu —	„ —.50
„Revista Ilustrată” pe anul 1898 ediția de salon — — — —	„ 10.—
„Revista Ilustrată” pe anul 1898 ediția porală — — — —	„ 5.—
„Revista Ilustrată” pe anul 1898 semestrul I, elegant compactată — — —	„ 3.—

Portretul metropolitului Șuluțiu pe carton de luc — — — —	cor. —.40
Portretul lui George Barițiu pe carton de luc — — — —	„ —.20
Castelul Peleş tablou pe hârtie de luc —	„ —.30
Novele și schițe de I. P. Reteganul —	„ —.70

Toți acei, cari comandă **tote opurile de mai sus de-odată**, capătă un scădemânt dela prețul indicat.

Administrațiunea.